

Remissvar:

Ett trygghetssystem för alla (SOU 2023:30)

S2023/02066

SFS har erbjudits att lämna sina synpunkter på remissen av *Ett trygghetssystem för alla (SOU 2023:30)*. SFS är en sammanslutning av studentkårer vid Sveriges universitet och högskolor. SFS har ungefär sextio medlemskårer vilka tillsammans representerar ungefär 390 000 studenter och doktorander.

Inledningsvis är **SFS positiva till och tillstyrker** att sjukpenninggrundande inkomst (SGI) ska kunna fastställas både från historiska inkomster och utifrån aktuella inkomster, vilka beräknas som en årlig inkomst. Det är även positivt att inkomsten inte längre ska behöva förväntas finnas under de kommande 6 månaderna, samt att kvalifikationstiden minskas till en månads arbete. Det här är något som skulle underlätta för nyexaminerade studenter att snabbare kvalificera sig för en SGI när de börjar arbeta efter studierna.

SFS har i detta remissvar valt att fokusera på de delar av remissen som vi bedömer är relevanta för studenter.

9.3 Nyttillträde

SFS tillstyrker utredningens förslag om att en person som har avslutat studier på en utbildningsnivå och inte avser att fortsätta studera ska anses som nyttillträdd på arbetsmarknaden om den påbörjar en anställning inom 12 månader från utgången av den månad som studierna avslutades. Enligt SFS uppfattning av förslaget är det här positivt för de studenter som kommer ut i arbetslivet efter avslutad högskoleutbildning.

11.1 Skyddad inkomst

SFS tillstyrker utredningens bedömning att det ska finnas regler som innebär att den enskildes historiskt beräknade SGI skyddas från att sänkas på grund av att den har saknat inkomster eller haft lägre inkomster av vissa skäl.

11.1.9 Den skyddade inkomsten ska räknas upp årligen

SFS tillstyrker utredningens förslag att till den del den enskildes sjukpenninggrundande inkomst består av skyddad inkomst från ett tidigare kalenderår, ska den räknas upp med ett belopp som motsvarar den procentuella skillnaden mellan det prisbasbelopp som gällde för det året och det prisbasbelopp som gäller för det innevarande året.

11.2 Situationer där inkomsten ska vara skyddad

SFS tillstyrker utredningens bedömning att tiden då den enskilde bedrivit vissa studier ska räknas som en situation som ska anses skyddsvärd vid beräkning av skyddad inkomst. SFS anser att det är viktigt att hela SIG:n skyddas under studier.

11.2.4 Skydd vid studier

SFS tillstyrker utredningens förslag att en skyddsvärd situation ska anses ha förelegat under tid då den enskilde har bedrivit studier, för vilka den har fått studiestöd enligt studiestödslagen (1999:1395). En skyddsvärd situation ska också anses ha förelegat under tid då den försäkrade har bedrivit studier på minst halvtid för vilka studiemedel fick lämnas enligt studiestödslagen, under förutsättning att studierna bedrevs på eftergymnasial nivå eller bedrevs från och med det andra kalenderhalvåret det år den försäkrade fyllde 20 år.

SFS anser att det är bra att det inte ställs krav på att den enskilde faktiskt har fått studiestöd, utan det ska vara tillräckligt att personen har bedrivit studier som berättigar till studiestöd. En student kan nämligen välja att inte ta studiestöd av olika skäl, eller ha förbrukat sina veckor med studiemedel, och med ett krav om att ta studiestöd skulle dessa personers SGI inte längre vara skyddad.

SFS anser att det är bra att utredningen har landat i följande tolkning för de situationer där bedömningen görs efter att studierna har avslutats: "Därför ska SGI-skydd gälla för tid då den enskilde har varit inskriven på en kurs eller liknande, oavsett studieresultat, om det inte med hänsyn till någon specifik omständighet framstår som uppenbart att den inte har bedrivit studierna". Det är bra att SGI-skyddet gäller oavsett om studenten har blivit godkänd på kursen eller inte.

SFS håller även med om att SGI-skyddet bör kvarstå under sommaren och under perioder där studenten inte bedriver studier – exempelvis då det är glapp mellan två kurser – förutsatt att studentens avsikt är att fortsätta med studier.

SFS avstyrker utredningens förslag att hela SGI:n inte ska skyddas under deltidsstudier, och istället beräknas proportionerligt i förhållande till studiernas omfattning. Det är till nackdel för studenten att hela SGI:n inte skyddas under studierna. Det riskerar även att ha negativ effekt på det livslånga lärandet, eftersom personer som yrkesarbetar och vill studera för att vidareutbilda sig eller byta yrkesbana kanske i högre grad drar sig från att studera ifall hela deras SGI inte skyddas under studierna.

12.1.4 Arbetstidsberäknad ersättning till studerande med flera

SFS tillstyrker utredningens förslag om att nuvarande regler om studietids-SGI tas bort, och att det istället införs en ny modell för arbetstidsberäkning av ersättning.

Övrigt

Studenter borde kunna vara deltidssjukskrivna

Studenter som är sjuka kan vara sjukskrivna på heltid men inte på deltid. Den som på grund av sjukdom inte kan studera på heltid måste antingen vara sjukskriven på heltid, eller studera med studiemedel på 50 % eller 75 % och därmed gå miste om en del av inkomsten.¹ Båda dessa alternativ är problematiska. Många som är sjuka kan ha ett behov av att återgå till studier på deltid för att på så sätt kunna rehabiliteras tillbaka till heltid. De flesta kommer dessutom ha svårt att klara sig på en lägre inkomst än studiemedel för 100 % studier.

Deltidssjukskrivning för studenter är grundligt utredd, både av *Mer trygghet och bättre försäkring (SOU 2015:21)* och *Ökad trygghet för studerande som blir sjuka (SOU 2018:9)*. Det finns därmed färdiga förslag på hur möjligheten till deltidssjukskrivning kan utformas.

SFS vill nu på nytt uppmana till att ge studenter reell möjlighet till deltidssjukskrivning.

Inför a-kassa för nyexaminerade

Det finns i nuläget ingen generell arbetslöshetsförsäkring för studenter efter examen. Ett betydande antal studenter som har svårt att få ekonomin att gå ihop innan de har hunnit etablera sig på arbetsmarknaden efter examen. Det tydligaste skälet till att erbjuda studenter någon form av inkomstrygghet efter examen är att det skulle ge dem mer tid att hitta ett jobb som matchar deras kompetensnivå och utbildningsinriktning. Det är ett resursslöseri för samhället om studenter måste ta första bästa jobb trots att det inte matchar deras utbildningsnivå eller vad de har utbildat sig till. Övergången från studier till arbetslivet går att underlätta genom att låta nyexaminerade studenter omfattas av arbetslöshetsförsäkringen.²

Ett förslag är att införa ett studerandevillkor i a-kassan för den som har avslutat högskoleutbildning. Förslaget är betydligt billigare än det studerandevillkor som fanns före 2007 och som även kunde sökas av ungdomar som nyligen avslutat gymnasiet.³

¹ Studerande har rätt till studiemedel för studier på heltid (100 procent) eller deltid (75 eller 50 procent). Vid studietakt på mindre än 50 procent har den studerande inte rätt till studiemedel. Centrala studiestödsnämnden, "Studietakt: heltid eller deltid när du studerar i Sverige", uppdaterad 2023-11-14 <https://www.csn.se/fragor-och-svar/hur-manga-poang-maste-jag-lasa-for-att-fa-fullt-studiemedel/studietakt---heltid-eller-deltid.html> [Hämtad 2023-12-12].

² SFS, *Studiemedlets gränser – En utvärdering av hur studiemedelsystemet har utvecklats för olika grupper högskolestuderande sedan reformen 2001*. <https://sfs.se/sfs-slapper-ny-rapport-om-studiemedlet/>

³ SFS, *Studiemedelsreform – Reformförslag för ett modernt studiemedel*. <https://sfs.se/studiemedelsreform-reformforslag-for-ett-modernt-studiemedel/>

Klara Dryselius
Vice ordförande
klara.dryselius@sfs.se
070-545 70 45

Mathilda Fredriksson
Politisk sekreterare
mathilda.fredriksson@sfs.se
076-544 01 02